

Reetta Meriläinen ja Johanna Pentikäinen (toim.): *Lautasellinen iloa – Kirjallinen keittokirja* (Kirjapaja 2013)

Lautasellinen iloa on lumoavan kaunis kattaus kaunokirjallisuutta ja ruokaohjeita. Novellinomaiset tekstit vievät matkalle hilpeänhaikeisiin ruokamuistoihin: hetkiin, joiden tunnelmia, tuoksuja, tunteita ja makuja ei voi koskaan unohtaa. Löytyypä joukosta myös servettirunoutta ja rukousta. Kaunokirjallisia tekstejä kirjassa on mukana yhteensä kahdeksalta kirjailijalta.

Kenelle? Nuorille ja aikuisille – kaikille kaunokirjallisuuden ja hyvän ruuan ystäville.

TAIKALIEMIÄ

Me olemme pikkunoitita, keräämme sankoihin ketonoidanlukkoa, vesitataria, rahkasammalta, hiirenhäntää. Niistä survotaan noitien taikaliemi.

(Laura Honkasalo: *Täydellinen toffee*, s. 21.)

Keksi ja kirjoita oman taikaliemen resepti. Millaisia aineksia siihen tarvitaan, ja kuinka paljon mitäkin? Miten liemi pitää valmistaa? Millaisia taikoja se saa aikaan?

RUOKAMUISTOJA

Seitsemäntoistavuotiaana ojensin ”yhteiskunnallisesti tiedostavien” seurakuntanuorten kanssa Hämeenkadulla ohikulkijoille lappua ”Vietä nälkäjoulu”. Jouluaattona äiti paheksui päivällispöydässä, kuinka jotkut nuoret olivat jakaneet Hämeenkadulla nälkäjouluun kehottavia lappuja.

- Keitähän nekin pöhköt olivat, isäni ihmetteli.

Ilmoitin vakavana olleeni yksi heistä ja ryntäsin itkien huoneeseeni.

- Pitäkää kinkkunne! huusin perään.

Äiti, isä ja sisko jäivät kukkuraisen joulupöydän ääreen.

Kymmenen minuutin kuluttua pyyhin silmäni ja palasin. Nälkä kurni. Kasasin lautaselleni kinkkua, peruna- ja lanttulaatikkoa, mätää, smetanaa, graavia lohta, aladobia, sinappisilakoita, lasimestarinsilliä, rosollia ja hillosipuleita ja söin kaiken hyvällä halulla.

(Sinikka Nopola: *Kapinallinen nuori tarjoaa lounaan*, s. 78.)

Monissa perheissä eri vuodenaikoihin, juhliin, paikkoihin ja tapahtumiin liittyy juuri tietynlaisia ruokia, joihin kietoutuu monenlaisia muistoja. Mikä ruoka saa joulun tuntumaan joululta? Mitä ilman synttärijuhlia ei vain voi viettää? Mikä on kesäajan lempiherkkusi? Entäpä syksyn? Mikä on herkkuruokasi mummolassa tai kotona, retkellä tai mökillä? Valitse jokin itsellesi tärkeä hetki, johon liittyy jokin ruoka. Kirjoita pieni kuvaus tuosta hetkestä. Muista paikka, tuoksut, ihmiset, tunteet ja tunnelmat!

MUSTIKKAMONOLOGI

*Kaapissa kannen alla kulhollinen mustikoita.
Pohtivat pimeää*

---

*Ravintolamuseossa tänään hernekeittojen yö.
Henkeään pidätellen hiipivät vieraat.*

(Ilpo Tiihonen: *Piirroksia servetin reunaan*, s. 89–90.)

Jos mustikat pohtivat kaapissa pimeää, mitä mieltä makkarapaketti tai hometta kasvava juusto? Entä juuri avattu rasvaton maitopurkki tai vuosia vanha wasabitahna? Kirjoita mustikan pimeä monologi tai valitse jokin ruoka omasta jääkaapistasi ja mieti, mitä asiaa sillä juuri tänään saattaisi olla. Kirjoita hupaisa teksti ruoka-aineen näkökulmasta.

SERVETTIRUNOUTTA

*Iltahämärissä yhtäkkiä nurkan takana...
Mämmi!*

---

*Mutta kuitenkin hän ajatteli että
ovathan joka kevät kyyhkysen munat
aivan oikein päin, ja syksyllä
puolukoita taas tasan sopiva määrä*

(Ilpo Tiihonen: *Piirroksia servetin reunaan*, s. 89–90.)

Ilpo Tiihonen piirtää hauskoja ja oudon keikahtaneita ruokakuvia servettien reunoille. Tee sinäkin niin! Aloita tekstisi Tiihosen sanoin *Mutta kuitenkin hän ajatteli että...* ja jatka jollakin omalla ruokaan liittyvällä hauskalla, oudolla tai mielenkiintoisella ajatuksella. Servettirunous voi olla melkein mitä tahansa!